

Yttrande
2021-02-15

Havs- och Vattenmyndigheten
havochvatten@havochvatten.se

**Remiss gällande förslag om fiskereglering i marina skyddade områden i Västerhavet
Diarinummer HaV: 2298-2020**

Fiskekommunerna organiserar nio kommuner i Bohuslän, vilka tillsammans med Västra Götalandsregionen samverkar med berörda intressenter för att skapa en bärkraftig utveckling av fiske- och vattenbruksrelaterade verksamheter utmed hela Bohuskusten. Kommunerna yttrar sig här som ett gemensamt nätverk utifrån den kompetens som byggts upp sedan mitten av 1990-talet, då nätverket startade sitt samarbete.

Samlat yttrande

Fiskekommunerna har inga erinringar mot Havs- och Vattenmyndighetens (HaV) förslag till fiskeregleringar marina skyddade områden i Västerhavet.

De förslag som direkt berör det område som fiskekommunerna geografiskt bevakar med nätverket är:

- Justeringar av befintliga regleringar i Kosterhavets NP/Väderöarnas NR och Kosterfjorden-Väderöfjorden Natura 2000 område.
- Generellt förbud för yrkesmässigt fiske av blåmussla i hela Västerhavet.

Övriga föreslagna områdesregleringar i materialet kan indirekt beröra Fiskekommunerna (t ex yrkesfiskare som fiskar i eller kring dessa områden men har hemmahamn i Bohuslän, mottagningshamnar och beredningsindustri i Bohuslän som tar emot fångst från dessa områden samt fritidsfiskare hemmahörande i Bohuslän)

Fiskekommunerna har tagit del av remissmaterialet och lämnar nedan våra synpunkter.

Förslaget och bakgrund

Havs och Vattenmyndigheten har den 11 januari 2021 remitterat förslag om fiskereglering i

marina skyddade områden i Västerhavet¹. HaV önskar att berörda lämnar synpunkter på förslaget jämte konsekvensutredning om fiskereglering i marina skyddade områden i Västerhavet och ett generellt förbud mot yrkesmässigt fiske efter blåmusslor.

I ”Bakgrund och syfte” (s 3) i remissmaterialet² skriver HaV följande:

I beslut den 19 oktober 2017 gav regeringen Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att bland annat identifiera ytterligare bevarandeåtgärder i syfte att nå bevarandemålen i samtliga skyddade marina områden till 2020 med fokus på fiske.

Uppdraget hade sin bakgrund bland annat i att regeringen, vid FN:s havskonferens i juni 2017, lämnade ett frivilligt åtagande om bevarandeåtgärder avseende fiske i marina skyddade områden. Åtagandet innebär att Sverige avser att införa relevanta och ändamålsenliga bevarandeåtgärder vad avser fiske i syfte att nå bevarandemålen i samtliga marina skyddade områden senast år 2020. Regeringen påpekade i uppdraget att förslagen till bevarandeåtgärder ska tas fram utifrån *vetenskapliga underlag* och att fiskeregleringar ska utformas så långt möjligt *i samråd med forskare, fiskerinäringen och miljöorganisationerna*. I uppdraget skulle synpunkter på lämpligt sätt *inhämtas från berörda parter* inklusive yrkesfiskets organisationer.

Generell synpunkt

All samlad miljöforskning pekar idag på att människan påverkar jordens naturmiljö i en rasande takt. Två miljöförändringsprocesser sticker ut från övriga som de viktigaste för vår framtid, *klimatförändringarna* och *förlusten av biologisk mångfald*. Dessutom samverkar dessa två intimt. Bibehållen hög mångfald bidrar till resilienta (motståndskraftiga) ekosystem som är lite tåligare när klimatet förändras.

Därför utgör skydd av områden och arter med hög mångfald också en del i arbetet att motverka negativa effekter av klimatförändringarna. Samtidigt ska förvaltande myndigheter inte införa hårdare skydd än vad som är nödvändigt för att samtidigt tillse att samhället kan hållbart nyttja naturresurserna.

Fiskekommunernas roll i är att se till att de skydd som förslås är ändamålsenliga åt båda håll. Att skydden bidrar till att bevarandestatus bibehålls eller höjs samtidigt som fiske och vattenbruk kan utvecklas bärkraftigt inom och i närheten av skyddade arter och miljöer. För att göra rätt avvägningar i dessa frågor behövs bra (vetenskapliga) dataunderlag och uppföljning av skydd för att se att de får den effekt som avses. Fiskekommunerna anser att HaV kan förbättra sitt arbete med samråd och dialog med näring och miljöorganisationer / kommunala nätverk. Det ökar intresset och acceptansen för ett gott bevarandearbete i samverkan.

I arbete med bevarande av marinbiologisk mångfald genom olika former av skydd tror vi det är viktigt att man kan hålla två saker i tanken samtidigt. Bevarandearbetet är motiverat både för mångfalden och för resilienta ekosystem. Men också för att säkra framtida hållbara uttag av viktiga resurser som ekosystemtjänsten livsmedel i form av sjömat och andra resurser (fisk, skaldjur, alger). I det ljuset känns det märkligt att HaV motiverar sitt syfte med målprocent, andelar, areal och t o m internationella löften och åtaganden. Acceptansen landar bättre om man faktiskt trattar ner det till det enkla motivet att det är för människors och jordens (inklusive havets) överlevnad. Somliga miljöer eller arter kanske gynnas genom 5-10 % skydd medan andra starkt hotade arter kräver 100% skydd. Verksamheter som påverkar bevarandevärden kan också regleras på andra sätt än geografiska områdesskydd. I

¹ <https://www.havochvatten.se/om-oss-kontakt-och-karriar/om-oss/remisser-fran-hav/remisser/2021-01-11-remiss-gallande-forslag-om-fiskereglering-i-marina-skyddade-omraden-i-vasterhavet.html>

² <https://www.havochvatten.se/download/18.4549140176c766671a4f3e4/1610123432928/remiss-vasterhavet-2298-2020.pdf>

fisket handlar det kanske i lika hög grad om att freda bestånden vissa tider i livscykeln, utveckla redskap och fångsmetoder samt givetvis ha bästa möjliga kunskap om att bestånden skattas hållbart.

Justeringar / förtydliganden för Kosterfjorden – Väderöfjorden / Kosterhavet

Förslaget utgör en justering av trålskyddsområden som inrättats genom den sk Kosterfjordsöverenskommelsen, dvs innan Kosterhavets nationalpark inrättades. Fiskekommunerna ser att förslaget blir tydligare då allt fiske är förbjudet i 10 av 11 områden. Men att det också ställer nya krav på efterlevnad och tillsyn. I praktiken kommer det nu alltså inte ens vara tillåtet att sommartid dörja makrill genom/över dessa områden. Hur tänker HaV att sådant fritidsfiske, som inte hotar bevarandevärdena, skall beivras framöver? Vi ser att det är ytterst viktigt att beslutet kommuniceras väl i lämpliga informationskanaler som når både organisationer och allmänheten. Här har HaV och länsstyrelserna en viktig nyckelroll.

I tabellen på sid 4-5 Sammanfattning av förslaget anges område som föreslås ”Stängda områden i Kosterhavet, förutom Hällsöflaket” men senare i föreslagen reglering står det korrekta ”OMRÅDEN I KOSTERFJORDEN OCH VÄDERÖFJORDEN DÄR FISKE ÄR FÖRBJUDET”. Ändra till slutversion om underlag skall sparas publikt.

Synpunkt om generella förbudet för yrkesmässigt fiske av blåmussla

Enligt en sändlista som bifogas i bilaga 3 har HaV inte skickat remissen till samtliga kommuner i längs Västkusten. Kommuner som mer direkt berörs av förslaget om generellt förbud mot yrkesmässigt fiske av blåmusslor har alltså inte fått remissen (om inte Länsstyrelsen tillsett detta). Visserligen är detta i jämförelse ett mycket litet fiske. Men när regelverket träder i kraft är det viktigt att det bli väl känt (för att efterlevas). En längre mer genomtänkt sändlista hade i denna fråga inte skadat. Vidare handlar detta om ett generellt förbud – oavsett marint skydd. Så det allra bästa hade varit att HaV helt lyft ut denna reglering från remissen och behandlat den separat. En liten andel yrkesmässigt fiske av blåmussla har också varit med andra metoder än den som nu avses förbjudas, dvs plockning med dykare. Fiskekommunerna tycker att beslutet skulle omfatta *all* yrkesmässigt fiske av vilda blåmusslor för att vara konsekvent.

I sakfrågan delar fiskekommunerna HaV och övriga förvaltande myndigheters oro för de stora förlusterna av historiskt kända bestånd av vilda blåmusslor. Vi hoppas att övervakning och uppföljning och andra kompletterande undersökningar snart kan ge svar på vad det beror på. Inom Fiskekommunernas område pågår flera försök med restaurering av blåmusselbankar. I väl bevarade och förvaltade och kustekosystem är förekomsten av vilda musslor viktiga ekosystemkomponenter i näringsvävarna. Viktiga för en del kommersiellt viktiga fiskarter bl a. I fiskekommunernas område är vattenbruk med musslor och ostron en växande näring. Generella förbudet gynnar både mångfalden, ekosystemen och i förlängningen den hållbart vattenbruk.

En konsekvens av beslutet är dock att allmänhet och privatpersoner oftare kommer med frågor ”om man själv får plocka musslor för eget bruk”. En vanlig fråga redan idag. Vi förutsätter att HaV fortsätter stödja arbete med ”Informationscentral för Västerhavet” som är den väg allmänheten skall vända sig i dessa frågor.

Bilaga 1 Allmänt om påverkan på bevarandevärden och marin miljö

Denna bilaga är på det stora hela intressant och utgör viktigt underlag som ökar förståelsen för osäkerheterna i bedömningen. Ibland känns den resonerande texten otydlig och mer diskuterande/tyckande än ren faktabakgrund. Fiskekommunerna hade i denna kunskapsbilaga dock uppskattat om det gavs lite referenser till fakta som används.

I bilagan beskrivs bl a trofiska effekter på näringsväven. T ex kopplingen mellan ökande mängd fintrådiga alger i avsaknad av stora rovfiskar. Ett synnerligen välkänt problem på Bohuskusten. Men Fiskekommunerna ställer sig tvivlande till denna en så starkt förenklande beskrivning (andra meningen sid 4):

I Västerhavet hänger denna effekt främst samman med att torsken minskat i kustområden till följd av fiske.

Fiskekommunerna påminner HaV om att det inte förekommit något storskaligt yrkesmässigt torskfiske i Bohusläns kustområde på väldigt länge. Beskrivningarna i Isabella Lövins bok *Tyst hav* om att trålare från Göteborg på några år i princip sopade rent torskbeståndet är ifrågasatt. Redan när detta överfiske skulle ha skett fanns problem med övergödning i fjordområdet. Att förekomsten av växtplankton och fintrådiga alger sedan dess bara ökat och kväver makroalger och ålgräs samverkar givetvis med svaga rovfiskbestånd. Fiskekommunerna tycker det är onödigt att förenkla detta med att det *bara* skulle vara orsakat av högt fisketryck.

Ni skriver (bilaga 1 sid 4 andra stycket):

Från studier av fiskefria områden, dvs. områden där inget fiske är tillåtet, vet man att även relativt små stängda områden kan ge positiva effekter på bestånd inom områdena... Även i Skagerrak har man sett positiva effekter av små kustnära fiskefria områden på den viktigaste rovfisken torsk, vilket tyder på att små fiskeförbudsområden faktiskt kan ge positiva lokala effekter på födovävar och vegetationsklädda bottenar.

Är det fiskefredade kustfjordområden i Norska Skagerrak som åsyftas i exempel?

Fiskekommunernas kunskap om fiskefredning i svenska "Skagerraksfjorvar" har ju inte visat några positiva trender ännu?

Att bestånden av fjordorsk idag återhämtar sig dåligt, trots många år av hel eller partiell fiskefredning, bör kopplas till mycket högt predationstryck från skarv och säl. Det är viktigt att man väger in detta i problembilden också när man utreder både skydd och andra förvaltningsinsatser såsom behov av restaurering av fiskbestånd.

Bilaga 2 - Konsekvensutredning

Fiskekommunerna anser att Konsekvensbeskrivningen innehåller alltför många gissningar, spekulationer och generaliseringar för att vara helt relevant. HaV behöver jobba vidare med både sina dataunderlag och förståelse för att bedöma konsekvenser för berörda näringar, verksamheter, lokalsamhället och regionala myndigheters arbete (ökad tillsyn, behov av information till fisketillsyn osv)

Bilaga 3

Fiskekommunerna har sedan tidigare önskat och blivit lovad att finnas med på sändlistan över remisser som berör vårt område.

Saknade områden – regleringar

Fiskekommunerna ser fram emot att HaV tillsammans med länsstyrelse jobbar vidare med översyn av skydden i områden ”8-fjordar”. I området finns idag två mindre helt fiskefria områden (FFO) samt en partiell reglering i ett större område. Regleringarna överlappar helt eller delvis med befintliga områdesskydd inom 8-fjordar. Utvärdering har visat att detta /dessa FFO ännu inte ger någon effekt (torskbeståndet har inte återhämtat sig). I området pågår nu försök med artificiella torsk- (Byfjorden) och hummerrev (Stenungsund). Flera av dessa skulle behöva omfattas av full fiskefredning för att restaureringsåtgärderna skall ge effekt. Även andra åtgärder för att stärka mångfalden av marina miljön i 8 fjordar samt bestånd av viktiga arter (torsk mm) behövs. Allt från skydda och restaurering av ålgräsängar till adekvat förvaltning av andra arter (säl, skarv) i området. Fiskekommunerna välkomnar en dialog om utökat / förändrat skydd och marin förvaltning i 8 -fjordar området. Ett arbete som bör ske i dialog mellan HaV, länsstyrelse, 8 fjordar, Fiskekommunerna, SLU och fiskets företrädare.

För framtida regleringar av fiske i eller kring marina skyddade områden har Fiskekommunerna genom Länsstyrelserna i Västerhavets arbete med ”Strategi för skydd och förvaltning av marina miljöer och arter i Västerhavet”³ en viktig källa att hämta kunskap ur.

Övriga upplysningar

Fiskekommunerna ser fram emot fortsatta dialog och samverkan med HaV i de frågor som rör nätverket Fiskekommunernas intresse och geografiska område!

För Fiskekommunerna

Lars Tysklind

Ordförande

³ <https://www.lansstyrelsen.se/skane/tjanster/publikationer/strategi-for-skydd-och-forvaltning-av-marina-miljoer-och-arter-i-vasterhavet.html>